

บทที่ 1

บทนำ

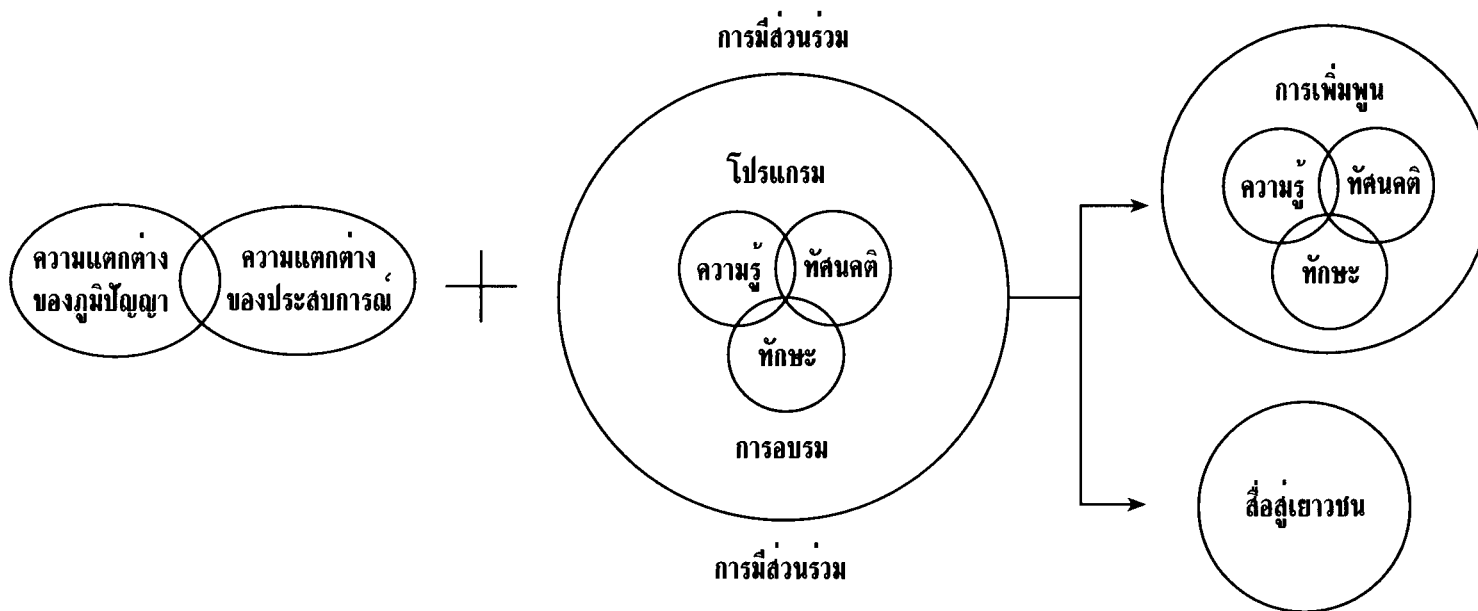
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัจจุบันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ได้ส่งผลกระทบต่ออัตราการตายของประชากรในประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัด โดยมีการแพร่ระบาดและขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ดังนั้น วิธีการแพร่ระบาดจากลักษณะทางสังคมที่กำหนดพฤติกรรมเสี่ยง 2 ประการคือ วัฒนธรรมเสพสุขทางเพศและการฉีดยาเสพติด พฤติกรรมดังกล่าวแพร่หลายอยู่ในสังคมไทย ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการดำเนินชีวิตครอบครัว ชุมชน และสังคม ท่ามกลางการปรับเปลี่ยนสภาพเศรษฐกิจของประเทศ จากสังคมที่มีพื้นฐานทางเกษตรมาเป็นสังคมที่มีโครงสร้างของรายได้มาจากอุตสาหกรรมและบริการ จนอาจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวที่เสื่อมสลายลง เป็นเงื่อนไขประการสำคัญที่แวดล้อมและเร่งการแพร่ขยายการติดเชื้อโรคเอดส์ในประเทศไทยให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว และนับตั้งแต่อุบัติการณ์ของโรคเอดส์ได้เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2527 นั้น จนถึงปัจจุบันรัฐบาลและเอกชนมิได้นิ่งนอนใจ ได้ร่วมมือกันหาแนวทางแก้ไขและยับยั้งการแพร่กระจายของโรคไม่ให้ลุกลามมากกว่าที่เป็นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงภัยร้ายแรงของโรคเอดส์ นอกจากนั้นรัฐบาลได้กำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) โดยระบุให้มีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันโรคเอดส์ โดยเน้นให้ความรู้ในเรื่องโรคเอดส์ และเพศศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ

กลุ่มเยาวชนวัยรุ่น นับเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ที่สำคัญกลุ่มหนึ่ง เพราะเยาวชนในวัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นวัยที่เริ่มก้าวออกจากครอบครัวมาสัมผัสกับสังคมภายนอก เป็นวัยที่ใฝ่รู้และใฝ่หาประสบการณ์ใหม่ ๆ ดังนั้นเยาวชนวัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ง่ายต่อการนำไปสู่พฤติกรรมที่อาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ เพราะรูปแบบของพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนจะมีผลต่อการสร้างรูปแบบของพฤติกรรมเมื่อเป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากเยาวชนวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังจะพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เป็นทรัพยากรที่มีค่าของสังคมและสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ต่อไป ดังนั้นหากเยาวชนมีกระบวนการเรียนรู้ทางเพศในสังคมเกี่ยวกับความรู้สึก ความต้องการ บทบาทและการปฏิบัติตัว ซึ่งมีการสืบทอดวัฒนธรรมเดิม และวัฒนธรรมใหม่ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะช่วยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของตนให้ปลอดภัยได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยลดปัญหาความรุนแรงของโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ตลอดจนเป็น

การยับยั้งและลดการแพร่กระจายของโรคเอดส์ แต่ถ้าหากเยาวชนติดเชื้อโรคเอดส์ หรือป่วยเป็นโรคเอดส์เพิ่มขึ้น สังคมอาจขาดแคลนกำลังทั้งทางกำลังกายและกำลังความคิดในอนาคต

โอกาสของการติดเชื้อโรคเอดส์ของเยาวชนนั้น จากข้อมูลของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนเมื่อปี พ.ศ.2537 พบว่า ร้อยละ 44 ของเยาวชนมีพฤติกรรมทางเพศกับโสเภณี ร้อยละ 25 ของชายไทยมีคู่นอนมากกว่า 1 คนในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ก่อนการสำรวจ ร้อยละ 50 ของชายไทยที่เกี่ยวโสเภณีไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย และจากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขในปีเดียวกัน พบว่า มีนักเรียน นักศึกษาติดเชื้อโรคเอดส์เพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้น่าเป็นห่วงว่าในอนาคตจะมีวัยรุ่นชายที่ติดเชื้อโรคเอดส์ และนำเชื้อไปแพร่ให้กับเยาวชนหญิงหรือคู่นอนของตนเกินกว่าร้อยละ 80 ดังนั้นในการให้ความรู้ และเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์และเพศสัมพันธ์ จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ศูนย์ประสานงานการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของปัญหานี้ จึงได้สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมการอบรมเรื่องโรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชนชนบทขึ้น เพื่อหารูปแบบในการอบรมให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่เยาวชนที่อยู่ในหมู่บ้านชนบท และจะเป็นแนวทางในการอบรมกลุ่มเยาวชนที่มีความแตกต่างกันในด้านการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทางเพศในเยาวชนต่อไป การวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการอบรมเรื่องโรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชนชนบทที่มีความแตกต่างกันในระดับการศึกษา เพศ อายุ และประสบการณ์ทางเพศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีรูปแบบการอบรมเรื่องโรคเอดส์สำหรับกลุ่มเยาวชนในชนบท ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทางเพศ
2. ได้สื่อในการณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ ที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน และสร้างโดยเยาวชนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Operational research) เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการอบรมเรื่องโรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชนชนบท ที่คลองเตย วัลย์ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทางเพศ จำนวน 69 คน ซึ่งเป็นผู้นำเยาวชนและเป็นตัวแทนเยาวชนที่ได้รับคัดเลือกจาก 5 ชุมชน ในเขตยากจนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้งเพศหญิงและชายที่มีอายุระหว่าง 12-23 ปี เพื่อเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมการอบรมที่กำหนดขึ้น มีระยะเวลา 2 วัน โดยทำการอบรมที่มูลนิธิอุทกศึกษาเพื่อเด็กไทยในชนบท ตำบลบ้านฝ้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในระหว่างวันที่ 21-22 มกราคม 2538

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. คู่มือการอบรม ที่เป็นแนวทางสำหรับการทำกิจกรรมการอบรม
2. แบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
3. แบบประเมินผล ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่
 - 3.1 แบบประเมินความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ก่อนและหลังการอบรม
 - 3.2 แบบประเมินผลการอบรมและกิจกรรมการอบรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมการอบรม ผลของการทำกิจกรรมกลุ่ม การใช้แบบสอบถาม ทดสอบความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ก่อนและหลังการอบรม แบบประเมินผลการอบรมและกิจกรรมการอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และใช้สถิติ t-test